

MESSE FOR DE FORFULGTE – MED UNGDOM –

Etter Den norske kirkes *Ordning for hovedgudstjeneste*,
nærmere bestemt *Temagudstjeneste*.

Om temagudstjeneste, se: *Gudstjeneste for Den norske kirke*, side 2.105.

Dette forslaget benytter seg ikke spesifikt av ett av temaene som er foreslått i *Gudstjeneste for Den norske kirke*. Her er det valgt bibeltekster som man allerede har gjennomgått i FBI-kurset.

(Om man ønsker andre bibeltekster eller inspirasjon, så se gjerne temaene For forfulgte (*Tekstbok for Den norske kirke*, side 563 og 680) og For rettferdighet og fred (*Tekstbok for Den norske kirke*, side 556 og 677).

M = menighet

A = alle

L = liturg (gudstjenesteleder, prest eller andre med fullmakt til å forrette hovedgudstjeneste)

ML (medliturg) = tekstleser(e), bønneleder(e), nattverdmedhjelper(e), forsanger(e) m.m.

Det anbefales at ungdommer (FBI-agenter) deltar så mye som mulig i messen, ikke minst som (med)liturger.

I SAMLING

1 FORBEREDELSE

Kirkerommet kan være åpent en stund før gudstjenesten, med anledning til å tenne lys og sitte i stillhet. Ha gjerne senket belysning frem til gudstjenesten begynner. Kirkerommet kan gjerne «utsmykkes» med synlige bilder/symboler som får tankene til å kretse rundt dagens tema – noen eksempler:

- Piggtråd.
- Steiner i midtgangen eller oppe i koret – med telys som tennes under forbønnsdelen.
- Verdenskart, FN-flagg og flagg fra mange land.
- Portrettbilder av mennesker fra ulike deler av verden (for eksempel personene som er presentert i kurskveld 3: «Historier fra virkeligheten»), kombinert med portrettbilder av ungdommene som deltar.
- Gi ungdommene i oppgave å finne passende «utsmykning» for dagen.

Klokkeringing

Tre klokkeslag

2 INNGANGSSALME

Evt. med prosesjon.

Salmeforslag (alle forslag er fra Norsk Salmebok 2013; N13):

Kristus er verdens lys N13 101

Guds kjærleik er som stranda N13 734

3 INNGANGSORD

L: Kjære menighet. Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

M: Amen.

Informasjon om dagens gudstjeneste

Tips til formuleringer:

L: Velkommen til «messe for forfulgte» i _____ kirke.

- I dagens gudstjeneste handler det om alle menneskers rett til å tro.
- Unge fra menigheten vil sette spesielt preg på dagens gudstjeneste.
- I dag skal det handle om alle menneskers uendelige verdi. Hver og en er skapt av Gud, og hver og en av oss har noen grunnleggende rettigheter – som retten til trosfrihet.
- I mange land krenkes innbyggernes rett til trosfrihet/menneskerettigheter hver eneste dag.
- Vi ønsker å stå side om side med kristne og andre som diskrimineres eller forfølges for sin tro.
- Gjennom Jesus Kristus er vi ett med troende over hele verden.
- I dag vil vi *se* dem og *be* for dem.

4 SAMLINGSBØNN

ML: La oss takke og be.

Takk, gode Gud, for at vi får komme hit i dag og være sammen for Ditt ansikt.

Takk for at vi har frihet til å samles uten å være redde for trusler eller angrep.

Vær hos dem som må frykte for liv og helse når de lever ut sin tro.

Lukk opp våre øyne og hjerter, så vi kan se at alle mennesker, frie og forfulgte, er sett og elsket av deg.

Hver og en av oss er skapt av deg,

og vi hører sammen i en helhet som strekker seg over hele kloden.

Hjelp oss å gjøre denne helheten synlig i våre liv.

Vi ber i Jesu navn.

A: Amen.

5 SYNDSBEKJENNELSE

Tematisk syndsbekjennelse for dagen (eller bruk evt. en annen):

L: La oss bøye oss for Gud og be om tilgivelse.

A: Gud, du har skapt hvert eneste menneske unikt og med uendelig verdi.

Du elsker hvert menneske med en kjærlighet som er sterkere enn alt.

Vi vil gjerne bry oss om andre mennesker, slik du bryr deg om oss.

Men ofte glemmer vi å løfte blikket utover oss selv,

vi glemmer at mennesker overalt i verden er like viktige og verdifulle som oss selv.

Vi hører ikke alltid deres rop om hjelp og vender oppmerksomheten en annen vei.

Tilgi oss, for Jesu skyld.

Hjelp oss å se og å elske alle som lider for sin tro

og alle som får sitt menneskeverd tråkket på.

L: Bibelen sier: Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og rensar oss for all urett.

6 BØNNEROP KYRIE

7 LOVSANG

GLORIA

Etter menighetens faste opplegg. Eventuell dåp legges her.

8 DAGENS BØNN

Kan utelates hvis man har hatt samlingsbønn. Bruk eventuelt denne bønningen:

L: La oss alle be.

ML: Jesus Kristus, du som ble korsfestet, la alle mennesker være ett.

Beskytt dem som forfølges, og vær nær hos dem som lider.

Du ble selv forfulgt og måtte lide, så du vet hvordan det kjennes.

Du forsvarer de forsvarsløse og hører de forfulgtes rop.

Jesus, gjør oss i stand til å hjelpe, og gi oss tillit til bønningen.

Hold din kirke oppe ved den kraften som finnes i korset,

og hjelp oss å se at troen, håpet og kjærligheten overvinner alt.

M: Amen

II ORDET

I alle tre tekstlesningene benyttes det bibeltekster som har vært introdusert tidligere i FBI-kurset.

9 FØRSTE LESNING

L: Vi som har frihet til å lese i Bibelen hver dag, uten frykt for trusler eller angrep, la oss høre Guds ord.

ML: Det står skrevet hos profeten Jesaja:

Nei, dette er fasten jeg har valgt:

å løse urettferdige lenker, sprengte båndene i åket,
sette undertrykte fri og bryte hvert åk i stykker,

å dele ditt brød med sultne

og la hjelpeløse og hjemløse komme i hus.

Du skal se til den nakne og kle ham,

du skal ikke snu ryggen til dine egne.

Da skal lyset bryte fram for deg som morgenrøden,

brått skal helbredelsen komme.

Din rettferd skal gå foran deg

og Herrens herlighet følge etter deg.

Slik lyder Herrens ord.

M: Gud være lovet.

10 BIBELSK SALME / SALME

Salmeforslag:

<i>Da jeg trengte en neste</i>	N13 671	(vers 1-2 her; 3-5 senere)
<i>Jesus, det eneste</i>	N13 422	(vers 1-2 her; 3-4 senere)
<i>Intet er vårt, alt er ditt</i>	N13 713	(vers 1-2 her; 3-5 senere)

11 ANDRE LESNING

ML: Det står skrevet i Paulus' andre brev til korinterne:

Vi er alltid presset, men ikke knekket,
vi er rådville, men ikke rådløse,
forfulgt, men ikke forlatt,
slått ned, men ikke slått i hjel.

Vi bærer alltid Jesu død med oss i vår egen kropp,
for at også Jesu liv skal bli synlig i den.
For ennå mens vi lever,
blir vi stadig overgitt til døden for Jesu skyld,
for at også Jesu liv skal bli synlig
i vår dødelige kropp.

Slik lyder Herrens ord.

M: Gud være lovet.

12 EVANGELIUM

Halleluja / Salme

Salmeforslag:

<i>Da jeg trengte en neste</i>	N13 671	(vers 3-4)
<i>Jesus, det eneste</i>	N13 422	(vers 3)
<i>Intet er vårt, alt er ditt</i>	N13 713	(vers 3-4)

ML: Det står skrevet i evangeliet etter Matteus:

Og en av dem, en lovkyndig, spurte for å sette ham på prøve: «Mester, hvilket bud er det største i loven?» Han svarte: «*Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand.*» Dette er det største og første budet. Men det andre er like stort: *'Du skal elske din neste som deg selv.'* På disse to budene hviler hele loven og profetene.»

Slik lyder Herrens ord.

M: Gud være lovet.

Salmeforslag:

<i>Da jeg trengte en neste</i>	N13 671	(vers 5)
<i>Jesus, det eneste</i>	N13 422	(vers 4)
<i>Intet er vårt, alt er ditt</i>	N13 713	(vers 5)

13 PREKEN

PREKENRESSURSER:

- Refleksjon ved Sunniva Gylver Last ned (Word)
Intervju om menneskerettigheter og kristen tro [Last ned \(PDF\)](#)
Praktiske tips til preken Last ned (PDF)
«Historier fra virkeligheten» (se kurskveld 3)
Kortere artikler om Stefanus/den forfulgte kirke [Utvalg på stefanus.no](#)

FBI-AGENTENE BIDRAR:

Som preken kan ungdommene forberede:

- En presentasjon/kort foredrag om trosfrihet/menneskerettigheter/forfølgelse. Bruk ressursene over.
- Presentere en appellaksjon fra Stefanusalliansen (det ligger mange appellaksjoner på www.stefanus.no), og oppfordre alle i kirken til å signere appellen etterpå.
- Presentere/gjenfortelle en av de personlige historiene som er brukt under kurskveld 3: «Historier fra virkeligheten».

BØNNEVANDRING:

[Last ned PDF](#) | [Word](#)

I stedet for preken kan man ha en bønnevandring, hvor stasjonene på ulike måter knytter seg til temaene *forfulgte kristne* og *trofrihet/menneskerettigheter*.

14 TROSBEKJENNELSE CREDO

Dersom det er dåp i gudstjenesten, kan trosbekjennelsen utelates her.

Tips: Det kan være en fin avslutning på selve preken at menigheten fremsier trosbekjennelsen sammen. For eks. kan predikanten avrunde med: «Sammen med dem vi har fått høre om nå, og sammen med kristne over hele verden, vil vi bekjenne vår hellige tro.»

ML/L: La oss bekjenne vår hellige tro.

A: Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, / himmelens og jordens skaper.
Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, / født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus, / korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket, / stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen, sitter ved Guds, / den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.
Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn, / syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse / og det evige liv.
Amen.

15 SALME

Salmeforslag:

Jeg er i Herrens hender N13 494
Guds menighet er jordens største under N13 536
Noen må våke i verdens natt N13 738

III FORBØNN

16 KUNNGJØRINGER

Ved ofring til Stefanusalliansen kan teksten under brukes (eller deler av den).

Men det aller beste er om en eller flere ungdommer selv skriver og presenterer en kort tekst/appell om hvorfor det er viktig å støtte arbeidet for forfulgte og for trosfrihet for alle.

ML: Dagens offer går til Stefanusalliansen sitt arbeid for trosfrihet, menneskerettigheter og forfulgte kristne.

Under mottoet «sammen for de forfulgte» formidler Stefanusalliansen støtte, omsorg og praktisk hjelp til kirker og enkeltmennesker verden over som forfølges eller undertrykkes på grunn av sin kristne tro. Organisasjonen arbeider også for trosfrihet for alle.

Stefanusalliansen samarbeider med lokale kirker, organisasjoner og personer og har ikke egne utsendinger. Omtrent 90 prosent av inntektene er frivillige gaver.

Mange kristne i verden lever under press. Gudstjenester avbrytes av politifolk, kirker angripes, noen må flykte – og enda flere lever i skjul med sin tro, av frykt for utstøting og vold. Behovet for hjelp er stort.

Gjennom våre gaver i dag kan vi hjelpe noen av dem. La oss stå «sammen for de forfulgte»!

17 FORBØNN FOR KIRKEN OG VERDEN

Det kan tennes et lys i lysgloben for hver bønn. (Eller tenne telys på steinene, om man har valgt dette som utsmykning.) La ungdommer av ulik bakgrunn og alder tenne lysene og lese bønnene, som et tegn på at kirken strekker seg over hele jorden.

Man kan også «klippe ut» enkelte av bønneleddene nedenfor og «lime inn» i sin egen forbønn, eller bygge ut med bønner som ungdommene har formulert selv på forhånd.

I stedet for vanlig forbønnsdel, kan man evt. ha **bønnevandring:** [Last ned \(PDF\)](#)

Forslag til forbønn:

L Kjære Gud, takk for at du har skapt oss til frihet.
Hjelp oss å bruke friheten godt,
og alltid med omsorg for andre mennesker.

M Gud, vi ber. / Herre, hør vår bønn. *(Eller annet selvvalgt bønnesvar.)*

L Takk for at vi lever i et fritt land og er frie til å komme hit i dag,
for å møte hverandre og for å møte deg.

M Gud, vi ber.

L I noen land må de kristne møtes i hemmelighet,
uten at politiet og regjeringen får vite om det.
Gud, vær hos alle som har det sånn.

M Gud, vi ber.

L Vi ber om at mennesker i alle verdens land må få frihet
til å leve åpent med troen sin.

M Gud, vi ber.

L Gjør oss modige, sånn at vi alltid arbeider for andre menneskers frihet og tør å stå opp mot urettferdighet og undertrykkelse.

M Gud, vi ber.

L Takk for at du hører alle våre bønner, enten vi ber høyt eller inne i oss.

M Gud, vi ber. Amen.

18 MENIGHETENS TAKKOFFER

Kan samles inn her eller under nattverdssalmen i ledd 19. Følg menighetens faste opplegg.

IV NATTVERD

19 FORBEREDELSE AV MÅLTIDET

Salme

Salmeforslag:

Da jeg trengte en neste N13 671

Jesus, det eneste N13 422

Vi rekker våre hender frem N13 678

Menighetens takkoffer kan samles inn her eller under ledd 18.

Innsamlingen skjer mens salmen synges. Takkofferet bæres fram mens alterbordet dekkes.

Forberedelsen kan avsluttes med en kort bønn (fra *Gudstjeneste for Den norske kirke*):

L: Velsignet er du, Gud. Din er jorden og alt som fyller den. Av ditt eget gir vi deg tilbake. Foren din kirke av alle folkeslag og tungemål. Likesom kornet er blitt ett i brødet og druene i vinen, så gjør oss til ett med hverandre og med Herren Jesus Kristus.

A: Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.

20 TAKKSIGELSE OG BØNN

Hilsen PREFASJONSDIALOG

Bruk menighetens faste opplegg.

Innledende lovprisning PREFASJON

Benytt gjerne kirkeårsprefasjonen for Allehelgensdag og martyrdager (fra *Gudstjeneste for Den norske kirke*, s. 2.70):

L: I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som var Frelser og forbilde for alle dine hellige som har fullført løpet og bevart troen. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Hellig SANCTUS

Nattverdbønn med innstiftelsesordene VERBA

Fadervår

Bruk menighetens faste opplegg.

21 NATTVERDMÅLTIDET

Fredshilsen PAX

Brødsbrytelse

Du Guds Lam AGNUS DEI

Bruk menighetens faste opplegg.

Utdeling

Under utdelingen kan det synges en eller flere salmer, solosang, korsang eller annen egnet musikk.

Forslag til salmer under utdelingen:

<i>Vårt alterbord er dekket</i>	N13 617
<i>Intet er vårt, alt er ditt</i>	N13 713
<i>Velt alle dine veier</i>	N13 464 (for eks. vers 1, 3 og 12)
<i>Vidunderligst av alt på jord</i>	N13 529

Forslag til solosang:

<i>Skjult og nær meg i min neste</i>	Last ned PDF m/besifr.	Med korsats her
<i>Når Herren ser ut over jorden</i>	Last ned PDF m/besifr.	

22 MÅLTIDETS AVSLUTNING

Takkebønn

Forslag til takkebønn (fra *Gudstjeneste for Den norske kirke*):

L/ML: Vi takker deg, visdommens Gud, for ditt måltids dype hemmelighet:

Brødet vi har brutt, er ett. Din Sønn har gitt sitt liv for én verden og én menneskehet.

A: Vi ber deg: Hjelp oss å høre det rop du har hørt, å se den nød du har sett og å elske vår neste som oss selv.

V SENDELSE

23 SALME

Salmen kan flyttes til Postludium/Utgangsprosesjon (se nedenfor).

Salmeforslag:

<i>Jeg tror på jordens forvandling</i>	N13 899
<i>Jeg er i Herrens hender</i>	N13 494
<i>Du Ord frå alle æver</i>	N13 77

24 VELSIGNALSEN

Etter menighetens faste opplegg. Eller bruk:

L/ML: Må din vei komme deg i møte, vinden alltid være bak din rygg,
solens lys leke på ditt kinn, regnet falle vennlig mot din jord.
Og må Guds gode hånd verne om deg til vi møtes igjen.

3 x 3 BØNNESLAG

25 UTSENDELSE

Dersom menigheten blir sittende under postludiet, kan utsendelsesordene sies etter postludiet.
Vi foreslår følgende utsendelsesord (fra *Gudstjeneste for Den norske kirke*, side 2.84):

L/ML: Gud gav oss ikke en ånd som gjør motløs; vi fikk Ånden som gir kraft, kjærlighet og visdom. Gå i fred.

26 POSTLUDIUM / UTGANGSPROSESJON

I stedet for postludium kan man synges salmen fra punkt 23 under utgangsprosesjonen.

SALMEFORSLAG

FRA NORSK SALMEBOK 2013

101 Kristus er verdens lys
422 Jesus, det eneste
464 Velt alle dine veier (velge noen vers)
494 Jeg er i Herrens hender
510 Herre, når din time kommer
529 Vidunderligst av alt på jord
536 Guds menighet er jordens største under
604 Jesus, livets sol og glede (nattverd)
617 Vårt alterbord er dekket (nattverd)
671 Da jeg trengte en neste
678 Vi rekker våre hender frem (nattverd, eller annet sted)
713 Intet er vårt, alt er ditt
727 Lysenes Gud, kjærlighets kilde
733 Noen må våke i verdens natt
734 Guds kjærleik er som stranda
738 Noen må våke i verdens natt
899 Jeg tror på jordens forvandling

FRA STEFANUSALLIANSEN – nyere tekster av Eyvind Skeie

Skjult og nær meg i min neste [Last ned PDF](#)
Når Herren ser ut over jorden [Last ned PDF](#)

Ungdomsmesse for forfulgte er utarbeidet av Stefanusalliansen i 2014.
Gi oss gjerne respons! Send e-post til: bs@stefanus.no eller gs@stefanus.no

TANKER TIL PREKEN «MESSE FOR DE FORFULGTE» – MED UNGDOM

Av Sunniva Gylver

For de av oss som er født og oppvokst i Norge, kan det være skremmende lett å ta trosfrihet som en selvfølge.

Vi er vanligvis ikke veldig takknemlige for at vi kan kjøpe en bibel og lese i den, fortelle andre om troen vår, eller fritt komme til gudstjeneste. Kanskje heller litt fornøyd med oss selv, hvis vi får tatt oss sammen og gjort det?

Men ifølge Pew Research Institute sine grundige undersøkelser, får religions- og trosfriheten stadig dårligere kår i verden, og kristne er blant de mest forfulgte. Det kan handle om alt fra større og mindre grad av mobbing, ekskludering og diskriminering, til regelrett forfølgelse, vold og drap.

Jeg har fått kjenne på andres fordommer mot kristen tro og kirke. Jeg har blitt latterliggjort, fått kjeft og blitt mistenkeliggjort. Men jeg aner ikke hvordan det kjennes å miste jobb eller skoleplass, bli utstøtt, truet og angrepet på grunn av tro. Mange, mange mennesker har smertefulle erfaringer med det.

I vårt eget samfunn

I en verden hvor religiøs forfølgelse øker, er det samtidig få kristne i Norge, med etnisk norsk bakgrunn, som har særlig erfaring med dette. Noen av oss har kanskje opplevd å bli latterliggjort eller møtt med fordommer hvis vi har flagget et kristent livssyn, eller for eksempel et avholdsstandpunkt forankret i kristen tro. Men sjelden tøffere reaksjoner enn det. Skal vi skape engasjement rundt dette, blir det derfor nødvendig å arbeide med å få til en identifikasjon gjennom prekenen, gjerne gjennom portrett av «en av de forfulgte» – eller enda bedre: En asylsøker eller annen person som bor i nærmiljøet og har opplevd trosforfølgelse.

De som er nærmest å oppleve forfølgelse for sin tro i Norge, er nok jøder og muslimer. Rapporten som kom for et par år siden, om antisemittisme i skolen, viste at svært mange av de jødiske barna opplevde både psykisk og fysisk trakassering. Og mange av de muslimske ungdommene jeg kjenner, har vonde erfaringer av å bli stemplet og mistrodd på grunn av sin religion. Det er ikke enkelt å være født i Nittedal eller Gamle Oslo og ha bodd hele sitt liv i Norge, og så flere år på rad lese i

Aftenpostens fryktbarometer at det nordmenn frykter mest er sånne som en selv, nemlig muslimer (generelt).

Likevel er det et stykke fra dette og til alle dem som er truet på livet og blir drept på grunn av sin tro. Det blir fort litt fjernt fra norsk hverdag.

«Tråkkebildene»

Jeg har som prest møtt noen, om ikke mange, som sliter med en opplevelse av at de har sviktet både Gud og sin egen tro. At de aldri våget å flagge den tydelig, at de som barn og ungdommer var redde for å bli mobbet eller holdt utenfor hvis de gjorde det. Sangen «Jesus spør om du er tøff nok» utfordret oss som barn til å vise hvem vi trodde på – hvis vi ikke gjorde det, så var vi ikke tøffe nok. Det kan være vondt å leve med en slik følelse av svik.

Notto Thelle forteller i sin Jesus-bok om Fumie-bildene i Japan – «tråkkebildene». Jeg forsto det slik at disse flere århundregamle bildene av Jesus ble brukt for å avsløre kristne: Befolkningen ble forhørt og tvunget til å tråkke på slike Jesus-bilder, for å bevise at de ikke var kristne. Mange kristne valgte å tråkke på bildene for å redde livet, og levde siden med dette sviket resten av livet.

Hva ville jeg selv gjort, hvis jeg var truet på livet for min tros skyld? Det vet jeg ikke. Jeg håper jeg ville funnet/bli gitt mot og kraft til å stå for det jeg mente var sant og rett.

«Tro mot det man tror på»

Filmen «Om guder og mennesker» som gikk på kino for noen år siden, handler om en gruppe kristne munkere i Algerie. De velger å bli værende i klosteret i den muslimske landsbyen, selv om den politiske situasjonen blir stadig mer truende. Muslimske ekstremister skjærer halsen over på både kristne og moderate muslimer. Flere av munkene er redde, men de opplever å ha et kall fra Gud til å bli trofast værende og tjene landsbyens folk, selv om det til slutt koster dem livet. De blir et gripende vitnesbyrd om tro, kjærlighet og mot – fordi de vet hva og hvem de tror på, og er tro mot det.

Piet Hein sier: «Det finnes en ro, som kun beror på, at man er tro, mot det man tror på.» Det handler om å finne ut hva og hvem jeg tror på/bygger livet mitt på/lener meg på/henter identitet fra – og så øve meg i å være tro mot det, også når det koster.

Bekrefte og utfordre

Det året jeg studerte teologi i USA, lærte vi at «Jesus comforts the troubled and troubles the comfortable». Og at derfor skal kirken og forkynnelsen også alltid både bekrefte/trøste og utfordre.

På denne dagen tenker jeg at det er viktig å trøste dem som sitter med en smertefull erfaring av ikke å ha vært tøffe nok, ikke stått tydelig nok fram med troen sin. Og – hvis vi har grunn til å anta at det er mennesker med erfaring fra trosforfølgelses i kirkebenkene – gi håp, trøst og anerkjennelse til dem som blir forfulgt for sin tros skyld.

Men viktigst er det å utfordre oss til engasjement for og solidaritet med troende som opplever livstruende forfølgelse andre steder i verden. Når de blir spurt om hva vi andre kan gjøre for å støtte dem, svarer de gjerne to ting: «Ikke glem oss» og «be for oss»! Vi kan be, holde samtalen om dem levende, og støtte økonomisk organisasjoner som arbeider for å bedre religionsfrihetens kår i verden.

Og, ikke minst: Minne hverandre på å være takknemlige – det er ingen selvfølge at vi får praktisere troen vår fritt.

Sunniva Gylver

Skapt i Guds bilde

Ed har undervist om menneskerettigheter i mange land og sammenhenger i en årrekke. Hans tro på at menneskerettigheter kan bidra til forandring i et samfunn, blir stadig sterkere.

– *Ed, hvorfor er det viktig for kristne å støtte menneskerettighetsarbeid?*

– Vi er kalt til å kjempe for våre utsatte trossøsken. For forfulgte kristne er kunnskap om menneskerettigheter et viktig hjelpemiddel for å styrke deres status. Samtidig vil økt respekt for menneskerettigheter gagne både enkeltindivider og samfunn, ikke bare de kristne.

I Guds bilde

Ed (bildet) er leder for menneskerettighetsavdelingen i Stefanusalliansen. Han sier det er viktig å vise til en kristen forankring for det menneskesynet som FN stadfester i «Verdenserklæringen om menneskerettigheter» fra 1948.



– Erklæringen slår fast at alle mennesker har «en iboende verdighet».

Som kristen er troen på at mennesket er skapt i Guds bilde et viktig utgangspunkt for å hevde at slike rettigheter må gjelde for alle. Profetene i GT viser tydelig at rettferdighet er viktig for Gud, og Gud løfter fram svake gruppers rett til beskyttelse. Tankene går til det Jesus sier om seg selv, at han oppfyller skriftordet fra Jesaja 61: «Fanger skal få frihet og undertrykte settes fri.» Dette gir alle kristne et mandat til å fortsette å kjempe for at dette skal oppfylles, midt i all urett som fortsatt skjer i vår verden.

Peter og Paulus

– *Hvordan forholder kristne i andre land seg til menneskerettigheter?*

– Både i India og andre steder tenker mange kristne at forfølgelse er Guds vilje, og at vi er kalt til å utholde og lide i stillhet. Jeg trekker ofte fram Apostlenes gjerninger, og viser til eksempler der de første kristne reagerte forskjellig overfor forfølgelse. I noen tilfeller kaller Gud til utholdenhet i lidelsen. Andre steder redder han Peter ut av fangenskap, og Peter flykter. Paulus, som var romersk statsborger, viser at det også er legitimt å hevde sine rettigheter.

Ed forteller at han stadig ser at det siste eksemplet åpner opp for nye tankebaner.

– Det er som en lysbryter slås på, folk får øynene opp for at rettigheter ikke er noe «farlig» eller «umoralsk». I Nord-Afrika har jeg møtt mange med kristen bakgrunn som gjennom menneskerettighetsopplæring har fått en ny bevissthet rundt egne rettigheter, noe som igjen gir en ny selvsikkerhet og frimodighet.

I flere land

Stefanusalliansen støtter menneskerettighetsundervisning for både kristne og andre grupper i land som India (bildet), Burma, Egypt og Nigeria. Og i Hviterussland har Ed undervist på

seminarer der representanter fra myndighetene har møtt jurister, akademikere og ledere for sivile organisasjoner. Han sier:

– Målet er å få myndighetene til å se at retten til trosfrihet, ytringsfrihet og forsamlingsfrihet ikke er farlig, men samfunnstjenlig.

– **Noen hevder at menneskerettigheter ikke kan stå over et lands egne lover eller kulturelle normer. Hva sier du til det?**

– Her er det viktig å spørre om hvem som hevder dette. Er det statslederen, som vil sikre egen makt, eller er det den undertrykte? Ofte har jeg sett at menneskerettighetene instinktivt gir mening for dem som lider under statlig undertrykkelse, uavhengig av kulturell og religiøs bakgrunn.

– Menneskerettigheter sikrer ikke fullstendig menneskelig harmoni, og å tåle andres rettigheter er ikke alltid lett. Men det betyr ikke at det ikke er den riktige veien å gå, avslutter Ed med et smil.

STEFANUSALLIANSEN

Tekst: Hilde Skaar Vollebæk

Foto av Ed: Ellen L. Gossner



Menneskerettighetsseminar i byen Tanuku, i den indiske delstaten Andhra Pradesh, støttet av Stefanusalliansen. (Foto: Marianne Haugerud)

BØNNEVANDRING – 13 forslag til stasjoner



- 1) Lag et **kors** av papp eller tre. En kurv med lapper står foran korset. På lappene står det et navn eller et land hvor de kristne har det vanskelig. Fest lappen på korset, som en symbolsk handling på at du løfter dette frem for Gud, han som vet hva lidelse er. Be en bønn ut fra lappen du har festet.
- 2) I døpefonten, eller en stasjon med en litt stor **skål med vann**. Ved siden av kan du ha en kurv hvor du har brettet blomster av papir. Inni blomstene har du skrevet bibelsitater som minner oss på ansvaret vi har for dem som lider. Når blomsten legges i vannet, åpnes den, og bibelordet vil bli synlig. Du kan også eventuelt bare skrive hvor sitatet står og ha en bibel liggende litt bortenfor. Bruk for eks. bibelsitater dere har gjennomgått i FBI-kurset.
- 3) Tenn **lys i globen** for dem som lider.
- 4) Lag et **bønnealter** hvor du har skrevet navn på en person eller et land man kan tenne et lys for og/eller be for. Navn på personer og land finner dere på våre nettsider: www.stefanus.no
- 5) En krok med papir og en **bønnekrukke**. Her kan man skrive en bønn som legges i krukken. Krukken vil bli løftet opp og bønnene tatt med i gudstjenesten.
- 6) Et **kors og en kurv med stener** litt bortenfor. Her kan du legge en sten ved korset som et symbol på byrdene som legges over på Gud. Både dine egne og byrdene til mennesker ute i verden som har det vondt.
- 7) En bunke **appellbrev og penner**. Her kan man engasjere seg ved å lese appellen og skrive under. Ta vare på appellene, så kan de sendes felles i etterkant. Appellaksjoner her: http://www.stefanus.no/no/engasjer_deg/appellvenn/
- 8) Et bord hvor det ligger et **bønnebrev** fra Stefanusalliansen. Kopier opp bønnebrevet som ligger i Magasinet Stefanus, eller [last det ned fra våre nettsider](#) og skriv ut en bunke. Ha så mange brev at folk kan ta det med seg. Oppfordre på denne stasjonen til å be for disse emnene også videre i uken.
- 9) Heng opp et enkelt **verdenskart**. Ha knappenåler liggende foran. Man setter en knappenål på kartet, på det landet man ber for.
- 10) Sett en **blomsterbukett** med mange farger på et bord. Lag lapper med et snøre i som kan henges på blomstene som kort. Her kan du takke! Takk for at vi får leve i et land med religionsfrihet. Og takke for at Gud tross alt er med gjennom lidelse.
- 11) Et **bord med druer**, en mugge med vann og glass. Legg en lapp på bordet med bibelvers om at de som hungrer skal bli mett (Bergprekenen). Man spiser en drue og drikker litt vann, for å huske at de som lider en dag skal få rettferdighet. Vannet minner også om dåpen og om at Jesus er livets vann.
- 12) En **bolle med aske**. Her kan man tegne et kors på håndleddet. Dette er en koptisk tradisjon som gjøres med alle barn for alltid å minne dem på at de bærer korset – i gode og onde dager. Ha gjerne et bilde på stasjonen som illustrasjon: Fra [våre nettsider](#) – eller [velg et bilde her](#).
- 13) Tegn en **kropp** (papp eller lignende) hvor det kan henges opp lapper med tegnestift på. Skriv bibelsitatet om at «om ett lem lider, lider alle de andre med» (1. Kor 12,26). I forkant kan du henge opp navnelapper med navn på mennesker som du vet lider for sin tro (finn noen navn på www.stefanus.no). Alle kan skrive sitt eget navn og stifte på «kroppen». Dette for å minne oss om at vi er én kropp – hele den verdensvide kirke. Man kan også tegne et tre i stedet for en kropp.

PREKENTIPS TIL MESSE FOR DE FORFULGTE – MED UNGDOM*Tipsene kan gjerne kombineres*

sammen for de forfulgte

- 1) **MOBBING OG ERTING.** Knytt temaet *forfølgelse* opp mot temaet *å bli mobbet eller ertet* for noe. Mange ungdommer har egne erfaringer rundt dette, eller de har sett erting og mobbing på nært hold. Man kan lage et enkelt rollespill eller en kort historie, hvor en tenåring som skal på ungdomssamling i kirken, synagogen eller moskeen i Norge, blir ertet for at de tror på Gud. Knytt dette opp til at det finnes land hvor myndigheter og de som bestemmer i landet sier at barn og ungdom ikke får lov til å gå til kirken eller be til Gud i det hele tatt.
- 2) **FORBUDSSKILT.** Ta frem noen forbudsskilt (se vedlegg – seks skilt). Ha en dialog med ungdommene/menigheten om hva skiltene betyr. Klistre opp skilt på døpefonten, på prekestolen, på Bibelen og lignende. Snakk om at mange mennesker bor i land hvor det er forbudt eller vanskelig å tro på Gud.
- 3) **RETTFERDIGHET.** Tenåring har gjerne en sterk rettferdighetssans, så om de blir urettferdig behandlet, protesterer de ofte raskt. Spør dem hva de gjør hvis en bror eller søster alltid får mer enn dem? Eller hva de gjør hvis det plutselig kommer en ny regel på skolen, om at det bare er noen av elevene som får lov til å gå ut i friminuttene (for eks. bare jenter som er født om våren; bare gutter med lyst hår; bare de som har tysk etc.): Hva gjør de da? Protesterer de og mener at det er urettferdig, også når de selv havner i den heldige, utvalgte gruppen? Her kan man også nevne at når det gjelder trosfrihet, så er de fleste norske ungdommer i den heldige, utvalgte gruppen.
- 4) **FORTELL!** Velg en av **historiene fra FBI-kurset** (se kurskveld 3: «Historier fra virkeligheten»), om personer som har vært utsatt for forfølgelse, diskriminering eller undertrykkelse. En eller flere FBI-agenter kan gjenfortelle historien som hele eller del av prekenen. Eller velg en av våre **appellaksjoner** å fortelle om: http://www.stefanus.no/no/engasjer_deg/appellvenn/
- 5) **POLITIMANN.** Start gudstjenesten på vanlig måte. Plutselig kommer det inn en eller flere personer i uniform (ungdommer som har kledd seg ut) som avbryter gudstjenesten. De roper og oppfører seg aggressivt: «Her har dere ikke lov til å være!» Kanskje de setter opp forbudsskilt (vedlegg 3) rundt i kirken; og kanskje de tar med seg en person i kirkebenkene som skal settes i fengsel. Snakk videre om at det finnes mennesker som havner i fengsel bare fordi de tror på Gud eller går i en kirke.
- 6) **BØNNEMUR.** Ungdommene kan skrive noen bønner i forkant som leses høyt i gudstjenestens forbønnsdel (eller der det passer). I forkant kan ungdommene ha laget en «bønnemur»: En mur av tomme pappesker hvor de har skrevet opp navn på land og/eller personer (kanskje også bilder?) som mangler grunnleggende menneskerettigheter krenket eller lider for sin tro. Navnene/bildene kan dere finne i aviser, blader, på internett – eller på Stefanusalliansens nettsider: www.stefanus.no. Etter hvert som det blir bedt for de enkelte land/personer, kan eskene tas bort (rives ned!) – som et symbol på at bønn har kraft til å rive ned stengsler og murer.











